

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เอกลักษณ์หลักภาษาไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำสรรพนาม

ความหมายของคำสรรพนาม

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวถึงมาแล้ว เพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก เช่น คำว่า ฉัน เรา ดิฉัน กระผม คุณ ท่าน ได้ เ้า เขา มัน สิ่งใด ผู้ใด นี่ นั้น ใคร เป็นต้น

ชนิดของคำสรรพนาม

คำสรรพนามแบ่งได้ ๖ ชนิด ได้แก่

๑. บุรุษสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่กล่าวถึง แบ่งออกเป็น

๑) สรรพนามบุรุษที่ ๑ ได้แก่ ฉัน ข้าพเจ้า กระผม ผม ดิฉัน เรา
อาตมา ข้าพระพุทธเจ้า เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด

๒) สรรพนามบุรุษที่ ๒ ได้แก่ เธอ ท่าน คุณ ใต้เท้า พระคุณเจ้า
ฝ่าพระบาท เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย

๓) สรรพนามบุรุษที่ ๓ ได้แก่ เขา พวกเขา มัน พระองค์ เป็นบุรุษ
สรรพนามที่เราพูดถึงหรือผู้พูดกล่าวถึง

๒. นิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามชี้เฉพาะเจาะจง หรือบอก
ความใกล้เคียง ที่เป็นระยะทางให้ผู้พูดกับผู้ฟังเข้าใจกัน ได้แก่ คำว่า นี่ นั้น โน่น
นั่น โน้น เช่น

- นี่เป็นกระเป๋าใบที่เธอให้ฉัน
- โน่นเป็นเทือกเขาถนนธงชัย

๓. อนิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้แทนนามบอกความไม่ชี้เฉพาะเจาะจงที่แน่นอนลงไป ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน ผู้ใด บางครั้งก็เป็นคำซ้ำๆ เช่น ใครๆ อะไรๆ ไหนๆ เช่น

- ใครจะไปกับคุณพ่อก็ได้
- ผู้ใดเป็นคนชั่ว เราก็คงไม่ไปคบค้าสมาคมด้วย

๔. ปฤจฉาสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้ถามที่ใช้แทนนามที่มีเนื้อความเป็นคำถาม เช่น ใคร อะไร ผู้ใด ไหน ปฤจฉาสรรพนามต่างกับอนิยมสรรพนาม ก็คืออนิยมสรรพนามใช้ในประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ แต่ปฤจฉาสรรพนามใช้ในประโยคคำถาม เช่น

- ใครมาหาฉัน
- อะไรอยู่ใต้โต๊ะ

๕. วิภาคสรรพนาม เป็นสรรพนามบอกความชี้ซ้ำที่ใช้แทนนามหรือสรรพนามที่แยกออกเป็นส่วนๆ หรือเป็นคนๆ หรือพวก ได้แก่ บ้าง ต่าง กัน เช่น

- นักกีฬาต่างดีใจที่ได้ชัยชนะ
- เด็กนักเรียนบ้างก็อ่านหนังสือ บ้างก็ร้องเพลง

๖. ประพันธสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยค ทำหน้าที่แทนคำนาม หรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า และยังทำหน้าที่เชื่อมประโยคโดยให้ประโยค ๒ ประโยคมีความเชื่อมกัน ได้แก่ คำว่า ผู้ ที่ ซึ่ง อัน เช่น

- บุคคลผู้ไม่ประสงค์ออกนาม บริจาคเงิน 100 บาท
- ผู้หญิงที่อยู่ในบ้านนั้นเป็นย่าของผม